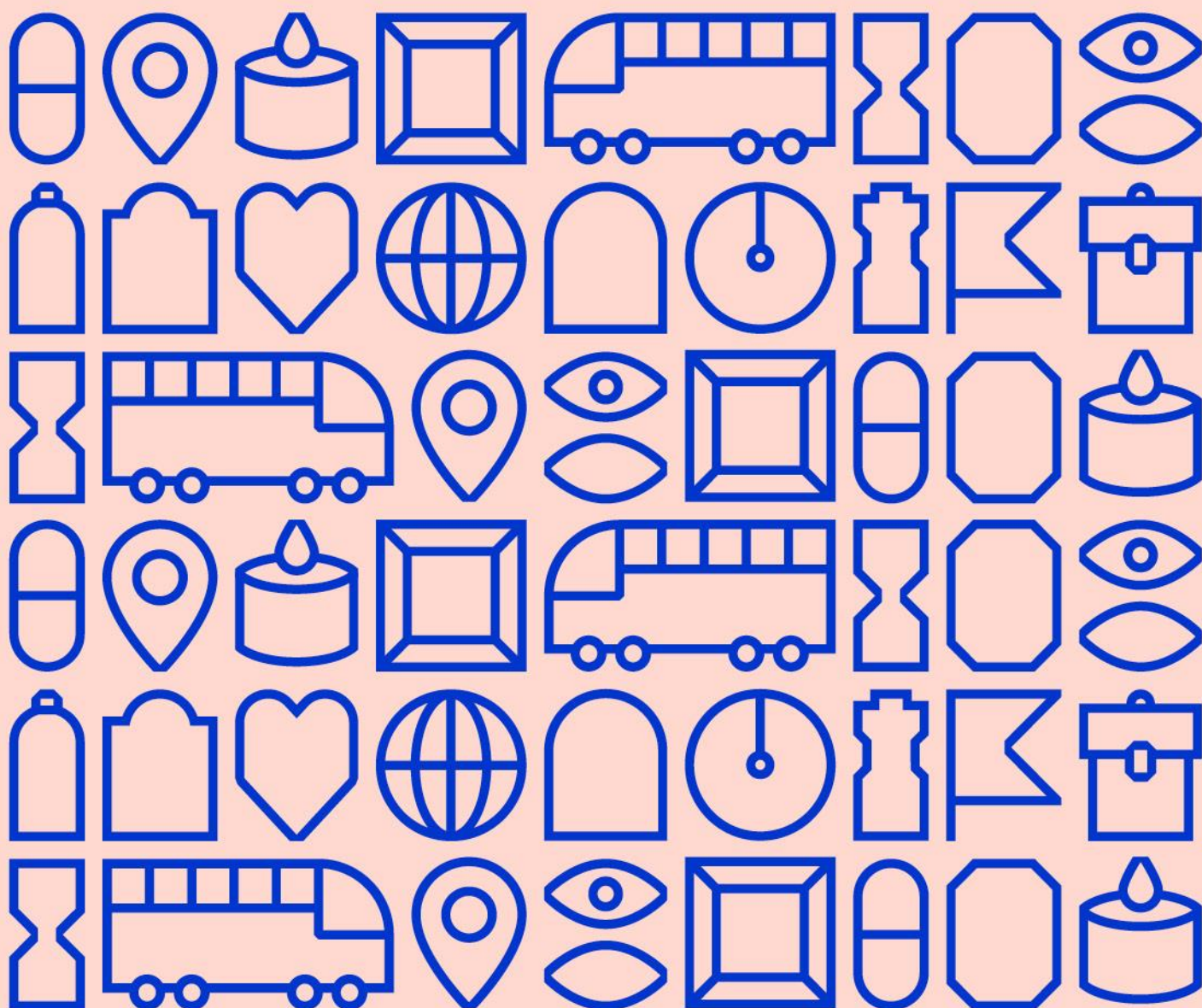

KISKÖRÖS, PETŐFI SZÜLŐHÁZ ÉS EMLÉKMÚZEUM

19. SZÁZAD

Nemzeti Emlékezetpedagógiai
Program

Kiskőrös, Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum

19. század

„Jöjj el, lásd meg, éld át!”

BUDAPEST, 2024

Tartalom

1. Bevezető.....	2
2. Előkészítő óravázlat.....	4
3. Helyszíni feladatok	8
a. Nyomkeresés	8
b. Képes krónika.....	10
c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba.....	11
d. Drámapedagógia.....	13
4. Tanórai utófeldolgozás.....	15
5. Forrásjegyzék.....	16
6. Melléklet.....	17
Helyszíni feladatok	18
Nyomkeresés	18
Képes krónika	21
Helyszíni kvíz / Tudáspróba.....	26
Drámapedagógia.....	29
Tanórai utófeldolgozás.....	38

1. Bevezető

Mit kell tudni a programról?

A Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (NEP) azért jött létre, hogy lehetőséget nyújtson a köznevelésben tanuló diákok számára Magyarország nemzeti és történelmi emlékhelyeinek megismerésére. Az egyes emlékhelyekre kidolgozott programok során a részt vevő osztályok előbb tanórai keretek között felkészülnek az adott emlékhely történetéből, majd egy napos látogatást tesznek az emlékhelyre. A látogatás során – a program részeként kidolgozott – helyben elvégezhető feladatok megoldásával (pl. nyomkeresés, képes krónika stb.), élményt adó módon ismerik meg az adott emlékhely jelentőségét. A kirándulás után ismét tanórai keretek között tudják bemutatni elkészített projektfeladataikat, illetve az emlékhely témájában készített, érettségi típusú feladatok megoldásával megszerzett tudásuk is ellenőrizhető. Az egyes emlékhelyekhez készített programcsomagok jól illeszkednek az iskolai tantervi követelményekhez, így kiválóan alkalmasak a törzsanyag kiegészítésére, elmélyítésére, mélységelvű témafeldolgozásra.

A program részei, lebonyolítása

1. **Előzetes felkészülés (1-2 tanóra):** A NEP oldaláról letölthetők az előzetes felkészülés anyagai: a felkészítő óra óraterve, valamint a hozzá mellékelt ppt. Ezt a történelemtanár kollégák maguk tudják felhasználni tanórai keretek között. Miután feldolgozták a szakmai-tartalmi kérdéseket, érdemes a helyszínen elvégzendő feladatokat is átbeszélni, valamint megalakítani a leendő csoportokat.
2. **Látogatás az emlékhelyen (1 napos kirándulás):** Amennyiben egy múzeum vagy más intézmény működteti az emlékhelyet, úgy a látogatás előtt szükséges egyeztetni az intézménnyel. A programban részt vevő helyszínek már ismerik a NEP-et, így szükség esetén tudnak segíteni. A megérkezés után **az első feladat a „nyomkeresés”,** melynek során a diákok csoportosan, a program részeként megadott térképvázlat és a hozzá tartozó feladványok segítségével kutatják végig az emlékhelyet. **Második feladatként** célszerű a **„képes krónikát”** elkészíteni (párhuzamosan a nyomkereséssel) – ennek során a csoportokba szerveződött diákok az emlékhely előre megadott legfontosabb, legszebb részeit felkeresik, és egy-egy kis videóban némi magyarázattal megörökítik. Később ezt egységes videóvá szerkesztik, melyet majd a látogatást követő tanórán tudnak bemutatni. Ezek után következhet a **„tudáspróba”,** mely egy klasszikus tesztes kvíz sor. Ennek megoldása jól összegzi, illetve ismétli át az emlékhely fontos tudnivalóit. Az igazán lelkes csoportok negyedik részként **drámapedagógiai feladatot** is megoldhatnak, mely szintén azt a célt szolgálja, hogy minél inkább átélhető legyen az emlékhely története – a feladatot akár már a felkészítő órán ki lehet osztani, hogy minél jobban föl tudjanak rá készülni a csoportok. A program keretében megadott feladatok mellett természetesen igénybe lehet venni az adott emlékhely tárlatvezetését vagy múzeumpedagógiai foglalkozását, ugyanakkor mindez adott esetben már meghaladhatja az optimális 3-4 órás időkeretet.
3. **Utólagos feldolgozás (1-2 tanóra):** A látogatást követő történelemóra(ko)n az egyes csapatok be tudják mutatni a helyszínen fölvetett videóikból összevágott „képes krónikákat”, melyeket a tanárkollégák és az osztály többi tagja is értékelhet. Ezek

után pedig immár tantermi keretek között lehet megoldani az emlékhellyel kapcsolatos ismereteket és kompetenciákat elváró érettségi típusú feladatokat, mintegy a program zárásaként.

Néhány információ a kiskőrösi programcsomagról

- Elérhetőség: <https://petofimuzeum.hu/>
- Javasoljuk, hogy mindenképpen előzetes egyeztetést követően keressék fel a helyszínt. A kiállítási anyag megtekintése kötelező a programban való részvétel szempontjából, mert a múzeumi kollégák a saját ismereteiket és a NÖRI-programban szereplő információk alapján végzik el a csoport fogadását.
- A múzeum, az emlékpark és a szülőház megtekintése együttesen egy egész délelőtti vagy délutáni tevékenységet jelent a csoportok számára. Általános iskolai csoportok számára javasoljuk a *János vitéz* kiállítás és interaktív látványtér megtekintését is.
- Időbeosztás (javaslat), a múzeummal való egyeztetést követően alakítható:
 - Emlékpark, szülőház környéke és a mézárszék helyszíne (45 perc)
 - Kiállítás (90 perc)
 - NÖRI-feladatok
 - Nyomkeresés (összesen 45 perc)
 - Képes krónika (30 perc)
 - Drámajáték (15 perc)
 - Múzeumpedagógiai foglalkozás (45–60 perc)
 - (Mindenképpen javasoljuk egy 30-45 perces étkezési, frissítő szünet beiktatását a diákoknak; elsősorban a kastélyparkban lehet kivitelezni.)
- Mindenképpen javasolt a kiállítás megtekintése, a helyi múzeumpedagógiai gyakorlaton való részvétel, hiszen a múzeumpedagógus kollégák a kiállítási anyaghoz mélyebb kiegészítéseket tudnak kapcsolni, s mivel ők is ismerik a programot, a program egy-egy részét be is építik a kiállítási tevékenységekbe.

2. Előkészítő óravázlat

Ajánlott korosztály és tananyag: 7., 10-11. évfolyam; *A reformkortól Trianonig, Petőfi, mint költő és hazafi*

Ajánlott időtartam: előkészítés: 1-2 tanóra; feladatok a helyszínen: 3-5 óra; lezárás: 1 tanóra

Munkamódszer és segédanyag: tanári előadás és csoportmunka ppt-prezentációval; tanári ismétlő kérdések; helyszíni csoportos és egyéni feladatok; egyéni ellenőrző feladatok.

Feldolgozás egyedi vonásai: Petőfi kettős, egyszerre történelmi és irodalmi szerepe miatt javasolt a két szaktanárnak együtt feldolgozni a témát, tantárgyak közötti átjárást, projekt-szemléletet alkalmazva.

Előkészítő óra / órák

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<p>Petőfi szülőháza, mint a kultusz központi tere (30 perc)</p> <ul style="list-style-type: none">Az épület külső és belső berendezése <ul style="list-style-type: none">Az emlékezetpolitika fő hajtóerejeAz emlékfalMűfordítók szoborparkja	<p>Bevezetés: Fontos-e szerintetek, hogy megőrizzük a költő szülőházát? Miért?</p> <p>A. A lakóhely szerepe a megismerésben Képzeld el, hogy a saját házatok jelenlegi állapota alapján rólad és családotról mit állapíthatnak meg! (Csoportban mondjatok 3-4 jellemző dolgot!)</p> <p>B. Mit lehet a szülőház megismerése révén megtudni a családról? Hogy nézett ki egy parasztház? Milyen részei voltak és milyen funkciói?</p> <p>Az utókor miért készítette el az emlékfalat és a szoborparkot? Mi lehet az üzenete a két emlékműnek?</p>	<p>2. dia: a szülőház és környezete (Minden kérdésre csoportos megbeszélés, majd a válaszok összegzése), max. 15 perc mindegyik témára</p> <p>3. dia: szöveges források képi források, információk</p>
<p>Petőfi utóélete (15 perc)</p> <ul style="list-style-type: none">Az emlékhelyet meglátogató hírességek falaA szoborpark	<p>Milyen ismert neveket azonosíthattok a képen?</p> <p>Milyen közéleti szerepet töltöttek be?</p>	<p>4. dia: fotó fotótár lista</p>

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
	<p>Hány ország és nemzet nyelvére fordítottak Petőfi-műveket?</p> <p>Mely nemzeteknél jelent meg a költészete legnagyobb mértékben?</p> <p>Ki volt a szoborpark első 3 szereplője? Miért?</p>	szöveges forrás
<p>Település- és családtörténet (2×15 perc)</p> <ul style="list-style-type: none">• Kiskőrös a tót/szlovák település a XVIII-XIX. században	<p>Milyen nemzetiségek lakták Magyarországot a 18. században? Kik a tótok? Hogy kerültek Kiskőrösre?</p> <p>Milyen társadalmi csoporthoz tartozott Petrovics István?</p> <p>Milyen nemzetiségű volt édesanyja és édesapja?</p> <p>Milyen vallású volt Petőfi?</p>	5. dia: térkép, szöveges forrás, társadalmi ábra, képek
<ul style="list-style-type: none">• A Petrovics-család élete Kiskőrösön	<p>Nevezzétek meg a család tagjait! Írjátok össze a családfát!</p> <p>Milyen nyelven olvasható az anyakönyvi bejegyzés?</p>	6. dia: forrás
<ul style="list-style-type: none">• Petőfi magánélete	<p>Milyen viszonya lehetett a család tagjaival?</p> <p>Kik voltak szerelmei? Ki volt felesége?</p> <p>Melyik a legismertebb szerelmes verse?</p> <p>Mi történt feleségével és fiával?</p>	7. dia: új téma: családi versek; a szerelem újszerű ábrázolása
<p>A Petőfi-kiállítás a múzeumban (45 perc)</p> <ul style="list-style-type: none">• A kiállítás tematikája• A kiállítás célja• A kiállítás termei	<p>A költő ábrázolásai: miként viszonyul a költői szerephez, a művész létehez verseiben és a róla készített portrékon?</p>	8. dia

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
	<p>Ki volt Petőfi Sándor a reformkorban?</p> <p>Hogyan alakult a költő személyisége?</p> <p>Miért váltott nevet és nyelvet? Milyen eszme hatott rá?</p> <p>Mikor lett ismert a költő? 1844 ben</p> <p>Kik voltak a költő legfőbb barátai, kik hatottak rá? Arany János, Orlai Petrics Soma stb...</p> <p>Petőfi verseinek fő témái</p> <ul style="list-style-type: none">• népies versek• család új hangneme• szerelem új ábrázolása• tájköltészet• hazafias költészet <p>Milyen szerepet játszott Petőfi 1848. március 15-én?</p>	<p>8. dia: Melyik művészettörténeti korszakhoz kapcsolódik? romantika Melyik két 19. századi uralgó eszme mutatható ki tematikáján? liberalizmus és nacionalizmus</p> <p>11. dia: Petőfi történelmi pillanata: Nemzeti dal és március 15-e, kokárda</p>
<p>A nemzeti érzés fejlődése az országban és Petőfi személyiségében</p>	<p>Milyen változások figyelhetők meg az idézetek alapján?</p> <p>Hogyan hathattak ezek a folyamatok a költő személyiségére?</p> <p>Miként változott az országban a magyar nyelvhez való viszony 1800-1848 között?</p> <p>Értelmezzük a magyar nemzeteszme változását az ábra alapján! Mutassatok be 3 összefüggést a fentiek és az ábra egy-egy részének összekapcsolásával!</p>	<p>9-10-11. dia</p>
<p>Tudatos identitáskialakítás</p> <ul style="list-style-type: none">• Petőfi korai népies költészete	<p>Az idézett művek elolvasása után fogalmazzátok meg, hogy</p>	<p>12. dia</p>

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<ul style="list-style-type: none">Petőfi magyarságról vallott nézetei	a nép, a haza, a nemzet és a költő milyen kapcsolatba kerül a művekben egymással, és az olvasóra ez milyen hatást gyakorolhat!	
Március 15-e Petőfi nagy napja: a haza és a nemzet vátesz-költője	Miként válhatott március 15-e szimbolikus ünneppé? Minek a megszületését lehetett a forradalmi pillanathoz kötni? Hogyan változott meg 1846 és 1848 között a költő felfogása saját szerepéről?	13. dia
A Petőfi-kultusz kapcsolata a költő életével, munkásságával, történelmi szerepével <ul style="list-style-type: none">Petőfi utóéletePetőfi mint példaképPetőfi egy korszak érzéseit összefoglaló alak	Miként válhatott ideális szimbólummá a költő? Ha valaki fontos a közösségnek, de nem tudja, hol van eltemetve, akkor életének mely része lehet kiemelt pillanat? Mennyire mozgatja meg az érzéseket Petőfi halálát követően? Fogalmazd meg legalább 3 szempontot a források alapján, mi az azonosulás alapja!	14-15-16-17. dia

3. Helyszíni feladatok

Feladatok Kiskőrösön

Nyomkeresés

- Csoportokat alakítunk.
- A csoportok Kiskőrösön egy térkép segítségével megkeresik az emlékműveket, és párosítják őket a meghatározásokkal.

Képes krónika (kisfilmkészítés)

- A csoportok a településen a telefonjukkal filmfelvételeket készítenek a kiemelt helyszínekről és magukról.
- Otthon ezt megvágják, zenét vágnak alá, feliratokat készítenek.
- A zárórán a kisfilmeket bemutatják.
A) változat: Minden csoport végigjárja az öt kiemelt helyszínt (szülőház, szoborpark, emlékfal, kiállítás, Petőfi-szobor, Jókai és Petrovics mészárszék emlékhelye), és kisfilmjében bemutatja a Petőfihez köthető emlékeket.
B) változat: Minden csoport csak egy helyszínt kap, és azt mutatja be részletesen.
C) változat: Ha a diákok nem tudnak kisfilmet készíteni, fotóznak, és abból prospektust állítanak össze.
- A csoportok a megadott helyszínekből előre készülnek, hogy tudják, mit kell lefilmezni és milyen szöveget mondjanak.

Tudáspróba

- A diákok egyénileg vagy csoportban kitöltenek egy feleletválasztós tesztet.

Drámajáték

- A csoportok előadnak egy, a helyhez köthető jelenetet.
- A témák kiosztása: a szoborállítás ötlete 1859-61 között, a megfélemlítés 1861-ben, a szülőház megvételenek tervezete és vitái, a szülőház megvétele – alku és haszon-szerzés ellentmondásai.
- A csoportok otthon készülhetnek a jelenetre szöveggel, szereposztással, kellékekkel.

a. Nyomkeresés

A diákok 4 csoportban megkeresik a térképen bejelölt helyszíneket, és egy táblázatban párosítják a megfelelő leírásokkal.

Előkészület: Csak a 4 csoportot érdemes előre beosztani, amelyek azután a többi feladatot is együtt végzik el. Természetesen lehet kevesebb csoportot is létrehozni, ebben az esetben nem minden feladatot fogunk kiosztani. Ha több mint 4 csoportot alkotunk, akkor többen azonos feladatot fognak végezni. A csoportok ideális létszáma 3-6 fő.

Segédanyag: térkép és kitöltendő táblázat (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: A csoportok önállóan mozognak és dolgoznak, egy-másfél órát érdemes rászánni.

Ellenőrzés: A megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszedve írásban is lehet.

A tanulói feladatlapot és a térképet ld. a Mellékletben.

Nyomkeresés – Megoldások

Leírás	QR-kód vagy a kért információ	Sorszám a térképen
Ezen a helyen hallgathatjuk meg Jókai Mór emlékbeszédét, melyet a szülőház avatásakor mondott. Fényképezd le a QR-kódot, később még szükség lehet rá.		C
Ezen a helyen állt Petrovics István mészárszéke. Fényképezd le a QR-kódot, később még szükség lehet rá.		B
Az „öreg” Petőfi-szobor. Fényképezd le a QR-kódot, később még szükség lehet rá.		A
Petőfi szülőháza. Készíts fotót a szülőházzal a bejárat irányából. Mit olvashatsz le a falon levő emléktábláról?	Itt született Petőfi, 1822. december 31-én.	1
Olvasd el az emlékfalon levő neveket! Nevezd meg 3 magyar 20. században élt, a Nyugat folyóiratban alkotó költőt, akik megnézték Petőfi szülőházát!	Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc	2
Arany János mellett ki volt még Petőfi barátja a kiállítás alapján? Festőként is jelentős kapcsolata volt Petőfivel.	Orlai Petrics Soma	4
A költő melyik verse állított emléket apja munkájának? Keresd meg az információt!	Apám mestersége és az enyém	B
Milyen helyiség nem volt a fogadóban, ahol Petőfi apja mészárszékét vezette? Találd meg a választ, és írd be a megoldást! kaszinó, mosókonyha, tornác, bálterem, söröző, pálinkázó, borozó, istálló, vegyeskereskedés	söröző	B
Milyen színű talapzaton áll P.O. Hviessdoslav mellszobra?	piros/vörös	3

Leírás	QR-kód vagy a kért információ	Sorszáma a térképen
Mi a címe Szendrey Júlia első publikált versének?	Három rózsabimbó	4
Mi a jelentősége a „régii” Petőfi-szobornak a leírás alapján?	A világ első köztéri Petőfi-szobra	A
Milyen ellentmondás figyelhető meg a szobor talapzata és a szoborról szóló leírás között?	A szobor talapzatán 1861 szerepel, de csak 1862-ben állították fel.	A
Mikor készült Petrovics István ládája?	1815	1
Az anyakönyvi bejegyzés szerint mikor keresztelték a költőt?	1823. január 1.	1
Melyik az a tárgy a konyhában, melyet használt a Petőfire vigyázó dajkája?	a krumplinyomó	1
Petőfit többen is kritizálták versei miatt. Mi volt az álneve az egyik jelentős kritikusának?	Etőfi Andor	4
Meglátogatta-e Petőfi szülőházát úrhajós?	igen, Farkas Bertalan	2

b. Képes krónika

A diákok – csoportokba rendeződve – a telefonjuk segítségével filmfelvételeket készítenek, ezekből később, otthon pár perces kisfilmet vágnak össze. Ha ez valamiért nem lehetséges, akkor fotókat készítenek, és azokból otthon prospektust állítanak össze.

Előkészület: Az osztály adottságait, érdeklődését figyelembe véve el kell dönteni, hogy az A) vagy a B) változatot választjuk. Az A) változat az egyszerűbb: minden csoportnak ugyanazt az öt megadott helyszínt kell végigjárnia, majd a kisfilmben bemutatnia. A B) változatban mindegyik csoport csak az egyik helyszínnél dolgozik, és azt mutatja be mélyebben. Ebben az esetben el kell dönteni, hogy melyik csoport melyik helyszínt kapja. Ha a kisfilmkészítés nem lehetséges, akkor a C) változat, a prospektus-készítés is választható.

A feladatot a diákoknak már az előkészítő órán osszuk ki, hogy előre készülhessenek a helyszínekből vagy helyszínből, hiszen tudniuk kell, hogy pontosan mit filmezzenek le, és milyen szöveget mondjanak fel.

Segédanyag: feladatlap az A), a B) és a C) változathoz (a B) változatán mind a 4 csoport feladata szerepel) és térkép.

A helyszínen: A csoportok önállóan mozognak. Az A) és a C) változat esetén érdemes a 4 csoportot a 4 helyszínhez külön-külön elindítani, és megbeszélni velük, hogy milyen irányban mozognak tovább, hogy ne zavarják egymás munkáját. Szintén legalább egy-másfél órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: Mivel a kisfilmeket (vagy a prospektust) otthon kell befejezni, az alkotások bemutatására már otthon, a következő tanórán kerül sor. Egyéni alkotásokról van szó, így egyéges értékelőlap nincs. A szóbeli értékelésnél érdemes figyelembe venni, hogy az alkotás mennyire szakszerű, informatív, mennyire esztétikus, humoros, illetve mennyire csapatmunka eredménye.

A feladatokat ld. a Mellékletben.

c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba

A diákok egyénileg vagy csoportjaikban megoldanak egy 25 kérdésből álló feleletválasztós tesztet az előkészítő órán és az előző feladatok készítése során szerzett ismereteik alapján.

Előkészület: Csak azt kell eldönteni, hogy a tudáspróbát egyénileg vagy a 4 csoport között akarjuk lebonyolítani.

Segédanyag: feladatlap (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: A kiosztott feladatlapokat a diákok kitöltik (amennyiben ezt a feladatot már digitalizálták, akkor az erre létrehozott alkalmazás segítségével online is kitölthető). Fél órát szánjunk rá.

Ellenőrzés: A megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszédve írásban is lehet (amennyiben a feladatot már digitalizálták, akkor a megoldás kérdésenként, az idő lejártával automatikusan megjelenik, és az alkalmazás az eredményt is számolja).

A feladatlapot ld. a Mellékletben.

Megoldások

1. Hány évesen halt meg Petőfi?

A) 21	B) 22	C) 26	D) 28
-------	-------	-------	-------

2. Melyik évszám olvasható az „öreg” Petőfi-szobor talapzatán?

A) 1860	B) 1861	C) 1862	D) 1863
---------	---------	---------	---------

3. Mely 2 nyelven lehet a magyaron kívül Petőfi összes költeményét elolvasni?

A) angol, orosz	B) kínai, orosz	C) német, angol	D) német, kínai
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

4. Melyik év olvasható a szülőház falán Petőfi születési éveként?

A) 1821	B) 1822	C) 1823	D) 1824
---------	---------	---------	---------

5. Melyik névvel utaltak Petőfire a korabeli, őt elutasító kritikusok?

A) Hetőffy Sándor	B) Metőfy Ándor	C) Petrovics Sándor	D) Etőfi Andor
-------------------	-----------------	---------------------	----------------

6. Melyik verstípus indította el Petőfi karrierjét?

A) szerelmi költés- szete	B) hazafias költé- szete	C) népies költésze- te	D) tájversei
------------------------------	-----------------------------	---------------------------	--------------

7. Mely nemzetiség tagjai laktak Kiskőrösön a legnagyobb számban az 1820-as években?

A) magyar	B) német	C) szlovák	D) szerb
-----------	----------	------------	----------

8. Melyik évszázadban telepítették be Kiskőrös lakosságát?

A) 17.	B) 18.	C) 19.	D) 20.
--------	--------	--------	--------

9. A szülőház melyik helyiségében született Petőfi?

A) az utcára néző szobában	B) a bejárattal szemben	C) a bejárattól balra közvetlenül	D) a hátsó szobában
-------------------------------	----------------------------	--------------------------------------	---------------------

10. Melyik emléktárgy nem kapcsolódik Petőfihez a szülőházban?

A) az ágy	B) a feliratos láda	C) a konyhai lábas	D) a keresztelő me- dence
-----------	---------------------	--------------------	------------------------------

11. Hogy hívták Petőfi első szerelmét?

A) Mednyánszky Berta	B) Szendrey Júlia	C) Csapó Etelke	D) Orbán Julianna
-------------------------	-------------------	-----------------	-------------------

12. Ki jósolta meg a magyarság eltűnését nyelvészeti munkájában?

A) Batsányi János	B) Johann Herder	C) Erdélyi János	D) Bessenyei György
-------------------	------------------	------------------	------------------------

13. Ki volt a magyar népdalok első gyűjtője és ezzel a népies-nemzeti irodalom meg-
teremtője?

A) Batsányi János	B) Johann Herder	C) Erdélyi János	D) Bessenyei György
-------------------	------------------	------------------	------------------------

14. Milyen nemzetiségű volt Hrúz Mária?

A) magyar	B) német	C) szlovák	D) szerb
-----------	----------	------------	----------

15. Ki a kakukktójas Petőfi fordítói közül?

A) Choli Daróczi Jó- zsef	B) Grigol Abasidze	C) Eugen Jebeleanu	D) Giuseppe Cassone
------------------------------	--------------------	--------------------	------------------------

16. Melyik fogalom kapcsolódik a nemzeti érzéshez?

A) liberalizmus	B) nacionalizmus	C) kommunizmus	D) konzervativizmus
-----------------	------------------	----------------	---------------------

17. Mely verstípus indította el Petőfi költői karrierjét?

A) szerelmi költésze	B) családi versei	C) népies műdalai	D) tájversei
----------------------	-------------------	-------------------	--------------

18. Petőfi hazafias költeményei mely motívumokra építkeznek?

A) a táj szépsége	B) a parasztság ereje	C) a szabadság bűvölete	D) mindhárom motívum
-------------------	-----------------------	-------------------------	----------------------

19. Melyik verse válaszolt az őt ért támadásokra?

A) A XIX. század költői	B) Nemzeti dal	C) A természet vadvirága	D) Egy gondolat bánt engemet...
-------------------------	----------------	--------------------------	---------------------------------

20. Melyik évben lett a magyar államnyelv?

A) 1836	B) 1840	C) 1844	D) 1848
---------	---------	---------	---------

21. Ki fogalmazta meg a reformkorban az „egy politikai nemzet, a magyar” elvét?

A) Bessenyei György	B) Petőfi Sándor	C) Széchenyi István	D) Kossuth Lajos
---------------------	------------------	---------------------	------------------

22. Ki volt Petőfi barátai közül festőművész?

A) Arany János	B) Orlai Petrics Soma	C) Jókai Mór	D) Teleki Sándor
----------------	-----------------------	--------------	------------------

23. Ki vette meg a szülőházat?

A) Kiskőrös település	B) a magyar állam	C) a Petőfi Társaság	D) Magyar Írók és Művészek Társasága
-----------------------	-------------------	----------------------	--------------------------------------

24. Melyik az első, már Petőfiként jegyzett verse?

A) Borozó	B) Hazámban	C) Megy a juhász a szamáron	D) Magyar vagyok
-----------	-------------	-----------------------------	------------------

25. Melyik évben avatták fel az emlékhelyet?

A) 1862	B) 1878	C) 1880	D) 1895/96
---------	---------	---------	------------

d. Drámapedagógia

A diákok csoportokban egy-egy, a Petőfi-kultuszhoz kapcsolódó történelmi eseményt jelenítenek meg dramatikus formában.

Előkészület: A feladatokat a diákoknak akár már az előkészítő órán, de legkésőbb aznap, az utazás kezdetén osszuk ki, hogy készülhessenek. Döntsük el, melyik csoport melyik eseményt kapja! Ha a feladatot előre kiadjuk, segíthetünk a csoportoknak eldönteni az előadás formáját (szöveges jelenet, mozgásos jelenet, élőkép), ellenőrizni a szövegeket, illetve elkészíteni az esetleges kellékeket (táblák, jelmezek), de utóbbi semmiképpen sem kötelező.

Segédanyag: feladatlap az eseményekkel és a szerepekkel.

A helyszínen: A csoportok külön-külön készülnek fel. Ha alapvetően a helyszínen történnek az előkészületek, akkor a tanári segítségre itt lesz szükség. A csoportok bemutatják egymásnak az alkotásaikat, a többiek kitalálják, melyik eseményről van szó. Attól függően, hogy mennyi helybeni előkészület szükséges, fél-másfél órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: Mindenképpen helyben és szóban is kell értékelni. Emeljük ki a történeti hűséget, a kreativitást és a csapatmunkát!

Pluszfeladat: Mémkészítés

Fakultatív feladat! A diákok egyénileg vagy csoportban mémet készítenek a Petőfi-kultuszhoz kapcsolódóan.

Előkészület: Nem szükséges, ezt a feladatot csak a helyszínen adjuk ki, ha van érdeklődés.

Segédanyag: feladatlap gondolatébresztőnek.

A helyszínen: Ezt a feladatot a helyzettől függően utólag, otthon is elvégezhetik a diákok.

Ellenőrzés: Az elkészült mémeket otthon, a következő tanórán mutatják be a diákok. A szóbeli értékelésnél az intelligenciát, a kreativitást és a humort vegyük figyelembe!

A kiosztandó feladatokat ld. a Mellékletben.

4. Tanórai utófeldolgozás

A tanórai utófeldolgozáshoz tartozó feladatokat ld. a Mellékletben.

Megoldások

1. feladat

1. a latin a hivatalos nyelv
2. 1835
3. 1844
4. Az állami anyakönyvvezetés csak a dualizmus korában lesz kötelező.
5. Ha máshol, akár más településrészen született volna, azt beírják az anyakönyvbe.
6. 1822. december 31-én vagy 1823. január 1-én született - a pontos időpont nem deríthető ki, a helyi hagyomány december 31-ét tekinti ismertnek, a köztudatban a keresztelés időpontja terjedt el születési dátumként.

2. feladat

1. szlovák
2. magyar
3. magyarul vagy szlovákul beszéljen-e anyjával
4. asszimiláció
5. nacionalizmus

3. feladat

1. Deák Ferenc
2. passzív ellenállás
3. asszimiláció
4. (a válaszok bármilyen sorrendben vagy más megfogalmazásban is elfogadhatóak, más helyes válasz is elfogadható)
 - a) Petőfi is a magyar hazáért/szabadságért halt meg
 - b) Petőfi is asszimilálódott
5. Ferenc József
6. Mert trónbitorlónak lehetett tekinteni, hiszen nem volt megkoronázva.

5. Forrásjegyzék

<https://petofimuzeum.hu/>

Üdvöz légy emlékezetes hajlék, Kiskőrös, 2011

Fejezetek a kiskőrösi Petőfi-kultusz történetéből. Kiskőrös, 2023.

NKP: Történelem 10. ábrái

Képek: saját felvételek és a kiskőrösi Petőfi Múzeum által biztosított képek, információk

6. Melléklet

Helyszíni feladatok

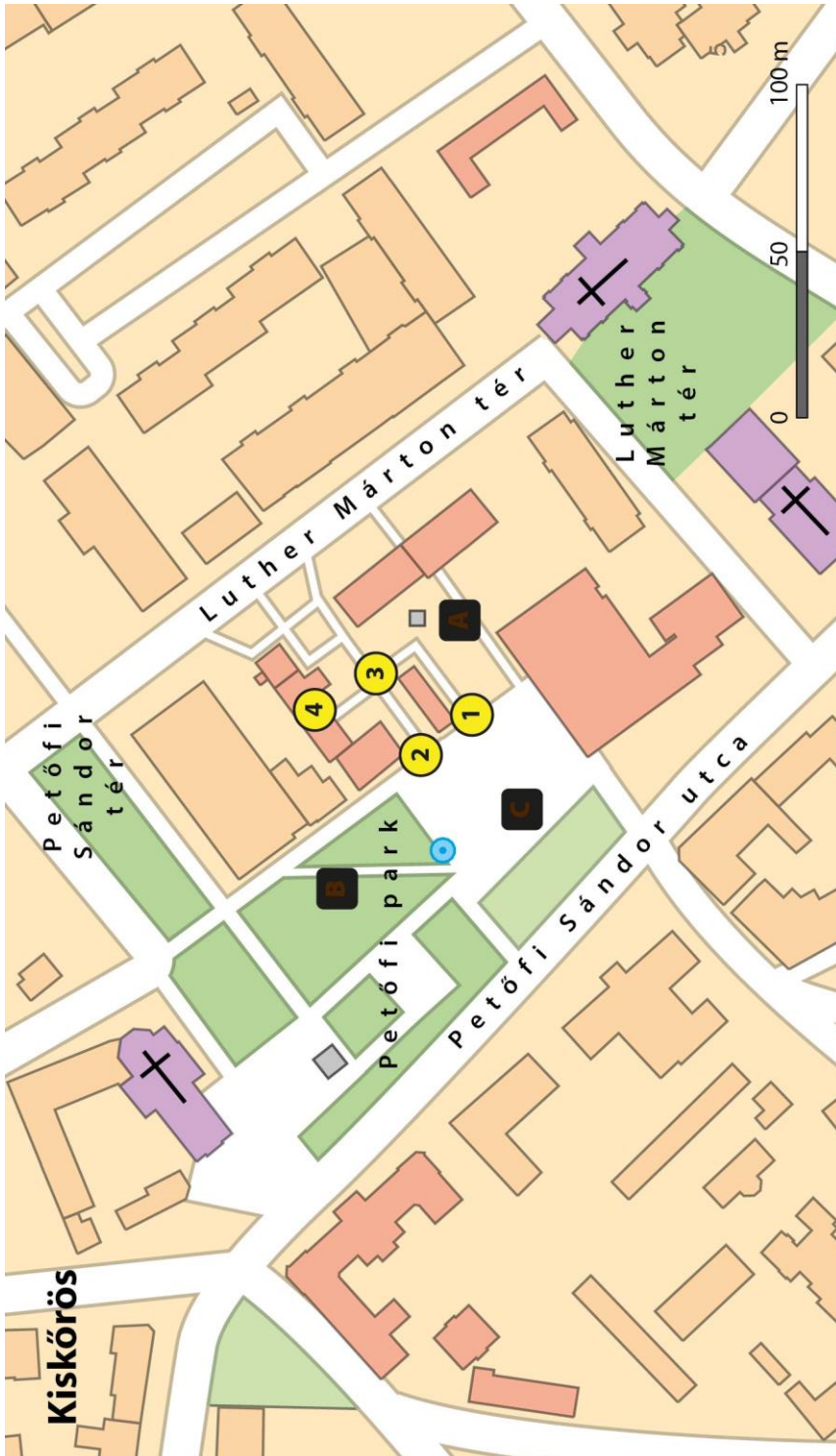
Nyomkeresés

Fedezzétek fel Kiskőrös emlékműveit a térkép és a leírások segítségével!

- Alkossatok 4 csoportot az előzetesen megbeszéltek szerint! Minden csoport kap egy térképet és egy kitöltendő táblázatot.
- Induljatok el a csoportotokkal különböző irányokban, és keressétek meg a térképen jelölt pontokat! Haladási irány: 1-2-3-4-A-B-C-1 (Értelemszerűen mindenki a kezdő ponttól indul el, így a csoportok nem zavarják egymást.)
- Párosítsátok az egyes pontoknál talált szobrokat és emlékműveket, feliratokat stb... a táblázatban szereplő leírásokkal: írjátok be a táblázatba a nevüket és a helyük sor-számát!
- Jól figyeljétek meg őket, készítsétek róluk fotót, mert a későbbi feladatokban is lesz róluk szó!

Leírás	QR-kód vagy a kért információ	Sorszáma
Ezen a helyen hallgathatjuk meg Jókai Mór emlékbeszédét, melyet a szülőház avatásakor mondott. Fényképezd le a QR-kódot, később még szükség lehet rá.		
Ezen a helyen állt Petrovics István mészárszéke. Fényképezd le a QR-kódot, később még szükség lehet rá.		
Az „öreg” Petőfi-szobor. Fényképezd le a QR-kódot, később még szükség lehet rá.		
Petőfi szülőháza. Készíts fotót a szülőházzal a bejárat irányából. Mit olvashatsz le a falon levő emléktábláról?		
Olvasd el az emlékfalon levő neveket! Nevezd meg 3 magyar 20. században élt, a Nyugat folyóiratban alkotó költőt, akik megnézték Petőfi szülőházát!		
Arany János mellett ki volt még Petőfi barátja a kiállítás alapján? Festőként is jelentős kapcsolata volt Petőfivel.		
A költő melyik verse állított emléket apja munkájának? Keresd meg az információt!		
Milyen helyiség nem volt a fogadóban, ahol Petőfi apja mészárszékét vezette? Találd meg a választ, és írd be a megoldást! kaszinó, mosókonyha, tornác, bálterem, söröző, pálinkázó, borozó, istálló, vegyeskereskedés		
Milyen színű talapzaton áll P.O. Hviezdoslav mellszobra?		
Mi a címe Szendrey Júlia első publikált versének?		
Mi a jelentősége a „rég” Petőfi-szobornak a leírás alapján?		
Milyen ellentmondás figyelhető meg a szobor talapzata és a szoborról szóló leírás között?		
Mikor készült Petrovics István ládája?		
Az anyakönyvi bejegyzés szerint mikor keresztelték a költőt?		
Melyik az a tárgy a konyhában, melyet használt a Petőfire vigyázó dajkája?		
Petőfit többen is kritizálták versei miatt. Mi volt az álneve az egyik jelentős kritikusának?		
Meglátogatta-e Petőfi szülőházát úrhajós?		

Kiskőrös: Petőfi szülőháza, az emlékmúzeum és környéke

Jelmagyarázat: 1-2-3-4: a négy csoport fő munkaterülete

A-B-C: a feladatok megoldása során meg kell látogatni a helyszíneket

Képes krónika

A) változat

Készítsetek kisfilmet Kiskőrös legfőbb látványosságairól!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt öt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róluk néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjatok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok:

- Petőfi szülőháza
- A szoborpark
- Az első köztéri Petőfi-szobor
- Petrovics István mészárszékének emlékhelye
- Híres látogatók fala
- Petőfi emlékmúzeum

B) változat

Készítsetek kisfilmet Kiskőrös egyik fontos látványosságáról!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a csoportotok számára kijelölt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róla néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Figyeljétek arra, hogy a megadott szempontokat a videótokban dolgozzátok fel! Emellett dobjátok fel a videót érdekességekkel, vicces elemekkel is!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjátok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok és feldolgozásuk szempontjai:

1. csoport: Petőfi szülőháza

- Milyen jellegzetességei vannak a szülőháznak, és melyek a főbb elemei?
- Mutassátok be az épület szerkezetét! Hogyan nézett ki a kor parasztháza!
- Hol születhetett Petőfi? Miért vagyunk biztosak benne?
- Mi az épület funkciója? Mutassátok be a konyha működését!

2. csoport: Az emlékmúzeum kiállítási anyaga

- Milyen esztétikai céllal készült a kiállítás, és melyek a főbb elemei? Mi a színválasztás érdekessége?
- Mennyiben interaktív a kiállítás?
- Mutassátok be az egyik számotokra érdekes részét a kiállításnak!

3. csoport: A szoborcsoport és az emlékfal

- Milyen céllal készülhetett a két látnivaló?
- Mutassátok be két személyt az emlékfalról, valamint két fordítót!
- Készítsetek egy kis statisztikát is, hányféle nyelvre fordították le Petőfit, hány nyelven olvasható a teljes versgyűjteménye?
- Kiknek volt fontos, hogy ellátogassanak az emlékhelyre? Hány látogatót örökít meg a fal, és milyen tevékenységet folytattak? Emeljétek ki 5 számotokra érdekes személyt!

4. csoport: A történelmi örökség helyszínei (az öreg Petőfi-szobor, Petrovics mészárszéke, Jókai emlékhelye

- Mi az egyes elemek történelmi jelentősége?
- Miért volt veszélyes a szobor felállításával foglalkozni?
- Emeljétek ki Jókai beszédéből 3 pontot, ami egyszerre utal Petőfire, a költőre és Petőfire, a hazaszeretet alkotójára!

- Emeljétek ki Petőfi jelentőségét 1848-ban, és magyarázzátok meg, miért tölt be azóta is fontos szerepet a nemzeti emlékezetben!

C) változat

Készítsetek Kiskőrös legfőbb látványosságait bemutató prospektust!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt helyszíneket! Készítsetek a telefonotokkal fotókat, amelyeken ti és az adott látványosság is látszik!
- Otthon rendezzétek a fotókat két A4-es lapra, és írjatok közéjük ismeretterjesztő, ajánló, kedvcsináló rövid szövegeket! Legyen a végeredmény egy szép, nyomtatható kiadvány, amit ti is szívesen kézbe vennétek!
- A szövegek írásához használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket! Az információk mellett írjatok a személyes élményeitekről, benyomásaitokról is!

A feldolgozandó látványosságok:

- Petőfi szülőháza
- A szoborpark
- Az első köztéri Petőfi-szobor
- Petrovics István mészárszékének emlékhelye
- Híres látogatók fala
- Petőfi emlékmúzeum

Helyszíni kvíz / Tudáspróba

Most kiderül, mire emlékeztek a bevezető órán tanultakból és a helyszínen látottakból!
Válasszátok ki a helyes megoldást!

1. Hány évesen halt meg Petőfi?

A) 21	B) 22	C) 26	D) 28
-------	-------	-------	-------

2. Melyik évszám olvasható az „öreg” Petőfi-szobor talapzatán?

A) 1860	B) 1861	C) 1862	D) 1863
---------	---------	---------	---------

3. Mely 2 nyelven lehet a magyaron kívül Petőfi összes költeményét elolvasni?

A) angol, orosz	B) kínai, orosz	C) német, angol	D) német, kínai
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

4. Melyik év olvasható a szülőház falán Petőfi születési éveként?

A) 1821	B) 1822	C) 1823	D) 1824
---------	---------	---------	---------

5. Melyik névvel utaltak Petőfire a korabeli, őt elutasító kritikusok?

A) Hetőffy Sándor	B) Metőfy Ándor	C) Petrovics Sándor	D) Etőfi Andor
-------------------	-----------------	---------------------	----------------

6. Melyik verstípus indította el Petőfi karrierjét?

A) szerelmi költés- szete	B) hazafias költé- szete	C) népies költésze- te	D) tájversei
------------------------------	-----------------------------	---------------------------	--------------

7. Mely nemzetiség tagjai laktak Kiskőrösön a legnagyobb számban az 1820-as években?

A) magyar	B) német	C) szlovák	D) szerb
-----------	----------	------------	----------

8. Melyik évszázadban telepítették be Kiskőrös lakosságát?

A) 17.	B) 18.	C) 19.	D) 20.
--------	--------	--------	--------

9. A szülőház melyik helyiségében született Petőfi?

A) az utcára néző szobában	B) a bejárattal szemben	C) a bejárattól balra közvetlenül	D) a hátsó szobában
-------------------------------	----------------------------	--------------------------------------	---------------------

10. Melyik emléktárgy nem kapcsolódik Petőfihez a szülőházban?

A) az ágy	B) a feliratos láda	C) a konyhai lábas	D) a keresztelő me- dence
-----------	---------------------	--------------------	------------------------------

11. Hogy hívták Petőfi első szerelmét?

A) Mednyánszky Berta	B) Szendrey Júlia	C) Csapó Etelke	D) Orbán Julianna
-------------------------	-------------------	-----------------	-------------------

12. Ki jósolta meg a magyarság eltűnését nyelvészeti munkájában?

A) Batsányi János	B) Johann Herder	C) Erdélyi János	D) Bessenyei György
-------------------	------------------	------------------	---------------------

13. Ki volt a magyar népdalok első gyűjtője és ezzel a népies-nemzeti irodalom megteremtője?

A) Batsányi János	B) Johann Herder	C) Erdélyi János	D) Bessenyei György
-------------------	------------------	------------------	---------------------

14. Milyen nemzetiségű volt Hrúz Mária?

A) magyar	B) német	C) szlovák	D) szerb
-----------	----------	------------	----------

15. Ki a kakukktojás Petőfi fordítói közül?

A) Choli Daróczi József	B) Grigol Abasidze	C) Eugen Jebeleanu	D) Giuseppe Cassone
-------------------------	--------------------	--------------------	---------------------

16. Melyik fogalom kapcsolódik a nemzeti érzéshez?

A) liberalizmus	B) nacionalizmus	C) kommunizmus	D) konzervativizmus
-----------------	------------------	----------------	---------------------

17. Mely verstípus indította el Petőfi költői karrierjét?

A) szerelmi költszete	B) családi versei	C) népies műdalai	D) tájversei
-----------------------	-------------------	-------------------	--------------

18. Petőfi hazafias költeményei mely motívumokra építkeznek?

A) a táj szépsége	B) a parasztság ereje	C) a szabadság bűvölete	D) mindhárom motívum
-------------------	-----------------------	-------------------------	----------------------

19. Melyik verse válaszolt az őt ért támadásokra?

A) <i>A XIX. század költői</i>	B) <i>Nemzeti dal</i>	C) <i>A természet vadvirága</i>	D) <i>Egy gondolat bánt engemet...</i>
--------------------------------	-----------------------	---------------------------------	--

20. Melyik évben lett a magyar államnyelv?

A) 1836	B) 1840	C) 1844	D) 1848
---------	---------	---------	---------

21. Ki fogalmazta meg a reformkorban az „egy politikai nemzet, a magyar” elvét?

A) Bessenyei György	B) Petőfi Sándor	C) Széchenyi István	D) Kossuth Lajos
---------------------	------------------	---------------------	------------------

22. Ki volt Petőfi barátai közül festőművész?

A) Arany János	B) Orlai Petrics Soma	C) Jókai Mór	D) Teleki Sándor
----------------	-----------------------	--------------	------------------

23. Ki vette meg a szülőházat?

A) Kiskőrös település	B) a magyar állam	C) a Petőfi Társaság	D) Magyar Írók és Művészek Társasága
-----------------------	-------------------	----------------------	--------------------------------------

24. Melyik az első, már Petőfiként jegyzett verse?

A) <i>Borozó</i>	B) <i>Hazámban</i>	C) <i>Megy a juhász a szamáron</i>	D) <i>Magyar vagyok</i>
------------------	--------------------	------------------------------------	-------------------------

25. Melyik évben avatták fel az emlékhelyet?

A) 1862	B) 1878	C) 1880	D) 1895/96
---------	---------	---------	------------

Drámapedagógia

1. csoport: *Állítsunk Petőfi tiszteletére egy köztéri emlékszobrot!*

Ebben a feladatban egy Kiskőrösön történt fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoportagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei, vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegen, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a helyzetet, amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Állítsunk Petőfi tiszteletére egy köztéri emlékszobrot!

1849 óta a szabadságharc leverését követően Kiskőrösön is érezni lehet a Habsburg elnyomást. A mezőváros lakosai a szabadságharcban száznál több honvéddel vettek részt. A lakosság magyar érzésű, de nem mondhatták ki nyíltan gondolataikat. 1859 után azonban enyhülés kezdődött, az 1860-as októberi diploma és az 1861-es Februári Pátens is azt jelezte, hogy szabadabban lehet beszélni.

1860. november 15-én Kiss Lajos tímármester újonnan elkészült lakóházának avató vacsoráján merült fel az emlékmű gondolata. Az estebéden részt vett a város iparos és értelmiségi vezető rétegének számos tagja, így Blázy Lajos evangélikus lelkész, Gohér Mihály többször volt mezővárosi bíró, Raksányi Kálmán jegyző, a Tepliczky-család több tagja, Dúl István kovácsmester, Adamits János és Kőrösi György szabómesterek, Jeszenszky Péter postameszter, Zselló Lajos, Krnuch Károly tanítók, Szily Dániel ügyvéd. A történet szerint a jó hangulatú evés-ivás-mulatozás vége felé a lelkész szólásra emelkedett, és németországi útiélményeire hivatkozva egy rövid, de annál lelkesebb beszédben kérte a jelenlévőket: „A mi mezővárosunk nagy szülöttének, Petőfi Sándornak még nincs emlékműve, szobra országunkban, ezért az iránta való megbecsülésünket és határtalan tiszteletünket fejezzük ki akkor, ha emlékének látható emlékművet, szobrot emelünk!”

Szerepek

Kiss Lajos: a vendégség házigazdája, eleinte csitítja a hangokat a múlt félelmeire hivatkozva.

Blázy Lajos: lelkész, aki a javaslatot teszi.

Többi jelenlévő: kicsit illuminált állapotban sorra támogatják a javaslatot, bátrabban beszélnek a magyarságukról és az elnyomásról.

2. csoport: A szoborállítás és az ellenállás kapcsolata

Ebben a feladatban egy Kiskőrösön történt fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább!
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei, vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a helyzetet, amit éppen a jelenet megkövetel?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

A szoborállítás és az ellenállás kapcsolata

1861 áprilisa és 1862 februárja között az uralkodó rendkívüli adóbehajtást rendelt el. (Ennek oka a magyarok által törvénytelennek tekintett 1849-51-es adótörvényekkel szembeni ellenállás volt.) Kiskőröst is megszállta egy 50 fős német alakulat.

A magyarok nem adóznak, a németek esznek, isznak, fölényeskednek. A szobor közben elkészült, de nem lehetett nyíltan bevinni a településre.

„Azt tartjuk, hogy megmutatta a magyar nemzet, a Lajthántuli kormányférfiaknak eddig is azt, miképp ha szükséges, a hazáért, 12 hosszú évekig tudott szenvedni, ezután is, bármi történjék is, bebizonyítja, hogy csakis újra az erőszaknak enged, de a nemzet jogait, és a haza szabadságát, önként fel nem adja soha.” – Pesti Napló, 1861. június (S. aláírású levél Kiskőrösről)

Emiatt a szobor talapzata már elkészült, de a szobrot be kellett csempészni, és nem lehetett 1861-ben felállítani. Végül csak 1862. augusztus 2-án állították fel a szobrot.

A jelenetben dolgozzátok fel, hogy a megszállók fölényeskednek, majd távozásukkor két dolgot kell megbeszélni: mi legyen a kész szoborral, és az ország nyilvánosságát tájékoztatni kell a településen folyó helyzetről (ld. fentebbi forrás)

Szerepek

Osztrák katona: az uralkodó utasítására követeli, hogy még több ételt, italt adjanak át ingyen a katonáknak, és újabb szobákat foglal le a hadsereg számára a házakban. Használhat indulatos szavakat a magyarok ellen: felségáruló, lázadó stb., illetve utalhat 1848-49-re is.

Gerenday Antal kőfaragó: elkészült a szobor, nála nem maradhat, mert veszélyes, különben is, kéri a pénzt.

Safáry Ágoston ügyvéd: a szobor fontos, a nemzeti öntudatunk kifejezője, meg kell védeni, mert magyarok vagyunk. Ugyanő a jelenet végén kiszól a közönségnek, hogy névtelenül levelet ír a Pesti Naplóba.

Többiek: csempésszük be a városba egy szekéren – javasolják; gyors megbeszélés, ki hozza a szekeret, ki a ponyvát, és mi lesz a fedősztori.

3. csoport: Vegyük meg a szülőházat

Ebben a feladatban egy Kiskőrösön történt fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább!
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei, vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a helyzetet, amit éppen a jelenet megkövetel?
- Készüljetek fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Országos gyűjtés kezdeményezése a rossz állapotú ház megvételére

1849 után a ház állapota jelentősen romlott. Rónay István 1872-ben látogatta meg, a tulajdonos 800-900 Ft-ra taksálta a ház árát. Rónay szerint ez összegyűjthető.

Elindított egy adakozó kampányt, amire többféle reakció is érkezik. A korabeli sajtóban megjelent híreket adjuk elő, mintha találkoztak volna az emberek.

Szerepek

Rónay István: a gyűjtés kezdeményezője, az árajánlat kérője. Végül: 1872-74 között megfeneklett a vásárlás.

A tulajdonos: barátságosan fogadja, könnyedén mondja az árát, nemzeti büszkeségből el is adná.

Kolozsvári pincérek: ők az első adakozók, 6 forintot küldenek.

Urasági szolgálta: „A kolozsvári 3 pincér példája engemet is felbuzdított, és itt küldök egy forintot; havi béreimből nem kerül több, de vigasztalom magamat a közmondással: sok kicsi sokra megy, és így többen is hozzájárulva, majd csak kitelik. Bárcsak uraságaink ezredrészét adnák oda annak, amit semmiségekre oly hamar kidobnak. Sokszor hallom én is, hogy idegen írókat magasztalnak, Petőfit pedig kicsinyítik. Az idegenhez én nem értek, de Petőfit olvastam, és minden sora visszhangzik lelkemben.” 25 forint

Kármánné Miksics Hermin: 25 forintot ad; őt dicséri meg imigyen valaki: „E szózat és példaadás annyival jobban buzdítja a magyar női világot, mivel maga a lelkes hölgy (...) egy pesti vagyonos német polgár család kisdéd sarja volt, de amely család azzal vélte nemesen viszonzhatni a haza jótéteményeit, hogy szokásaiban, nyelvében és áldozatkészségében magyarrá lett, és oly magyar hölgyet nevelt, kinek nevét (férjével együtt) ott találjuk minden magyar irodalmi egyesület alapító tagjai között.”

Pest vármegye küldötte: A bizottsági közgyűlés a legnagyobb kegyelettel viseltetik ugyan Petőfi Sándor emléke s születési helye iránt, „de a kegyelet nem leghelyesebb nyilvánítási

módjának tartja a sárból épült, s maga minőségében fönn nem tartható születési háznak megvételét”, azaz a vásárlást elutasította.

4. csoport: A szülőház megvétele – alku és haszonszerzés ellentmondásai

Ebben a feladatban egy Kiskőrösön történt fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább!
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei, vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a helyzetet, amit éppen a jelenet megkövetel?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Hogyan zajlik a szülőház megvételének folyamata 1872–1880 között az eladó szemszögéből

A ház tulajdonosai Martinovics Pál és felesége, Varga Terézia. Martinovics Pál 1872-ben eladná 800-900 Ft-ért a házat.

A gyűjtés hírére otthon beszélgetni kezdenek, és emelik az árat. 1874-re már 4000 Ft-ot kérnek érte. 2400 Ft-ért hajlandó lenne foglalózni a bizottság, de Földváry Mihály 600 Ft-ot is soknak tart érte. Ekkor lép színre Szigligeti Ede, a Magyar Írók és Művészek Társasága elnöke, aki folytatja az alkut.

Martinovics halála után Varga Terézia végül 800 Ft-ra csökkenti az árat, és 1878. május 28-án megkötik az üzletet.

Szerepek

Martinovics Pál: először még kedves és szívélyes, de később haszonleső lesz, győzködi feleségét, hogy több pénzt is kereshetnek az eladással.

Varga Terézia: elfogadja férje akaratát, nem akar vele konfliktusba kerülni, együtt emelik a tétet.

Szigligeti Ede: Martinovics halála után ügyesen alkuszik: a ház állapota rossz, de a néni nemzeti érzéseire is apellál, így sikeres lesz az alku.

Pest vármegye küldötte: A bizottsági közgyűlés a legnagyobb kegyelettel viseltetik ugyan Petőfi Sándor emléke s születési helye iránt, „de a kegyelet nem leghelyesebb nyilvánítási módjának tartja a sárból épült, s maga minőségében fönn nem tartható születési háznak megvételét”, azaz a vásárlást elutasítja.

Pluszfeladat: Mémkészítés

A 4. feladat dramatikus előadásai kiegészítéseként ajánljuk ezt a feladatot. Itt végre teljesen szabadon ereszthetitek a fantáziátokat!

- Dolgozhattok a már kialakult csoportokban, de bármilyen új felállásban is! Gondolatindítónak megkapjátok a 4. feladatban szereplő öt történelmi esemény leírását.
- Készítsetek mémet bármilyen képanyag felhasználásával, amely valamelyik bemutatott történelmi eseményhez, vagy bármilyen más, Kiskőröshöz, Petőfihez kapcsolódó eseményhez, épülethez, jelenséghez, fogalomhoz köthető!

1. Állítsunk Petőfi tiszteletére egy köztéri emlékszobrot!

1849 óta a szabadságharc leverését követően Kiskőrösön is érezni lehet a Habsburg elnyomást. A mezőváros lakosai a szabadságharcban száznál több honvéddel vettek részt. A lakosság magyar érzésű, de nem mondhatták ki nyíltan gondolataikat. 1859 után azonban enyhülés kezdődött, az 1860-as októberi diploma és az 1861-es Februári Pátens is azt jelezte, hogy szabadabban lehet beszélni.

1860. november 15-én Kiss Lajos tímármester újonnan elkészült lakóházának avató vacsoráján merült fel az emlékmű gondolata. Az estebéden részt vett a város iparos és értelmiségi vezető rétegének számos tagja, így Blázy Lajos evangélikus lelkész, Gohér Mihály többször volt mezővárosi bíró, Raksányi Kálmán jegyző, a Tepliczky-család több tagja, Dúl István kövácsmester, Adamits János és Kőrösi György szabómesterek, Jeszenszky Péter postamester, Zselló Lajos, Krnuch Károly tanítók, Szily Dániel ügyvéd. A történet szerint a jó hangulatú evés-ivás-mulatozás vége felé a lelkész szólásra emelkedett, és németországi útiélményeire hivatkozva egy rövid, de annál lelkesebb beszédben kérte a jelenlévőket: „A mi mezővárosunk nagy szülöttének, Petőfi Sándornak még nincs emlékműve, szobra országunkban, ezért az iránta való megbecsülésünket és határtalan tiszteletünket fejezzük ki akkor, ha emlékének látható emlékművet, szobrot emelünk!”

2. A szoborállítás és az ellenállás kapcsolata

1861 áprilisa és 1862 februárja között az uralkodó rendkívüli adóbehajtást rendelt el. (Ennek oka a magyarok által törvénytelennek tekintett 1849-51-es adótörvényekkel szembeni ellenállás volt.) Kiskőröst is megszállta egy 50 fős német alakulat.

A magyarok nem adóznak, a németek esznek, isznak, fölényeskednek. A szobor közben elkészült, de nem lehetett nyíltan bevinni a településre.

„Azt tartjuk, hogy megmutatta a magyar nemzet, a Lajthántuli kormányférfiaknak eddig is azt, miképp ha szükséges, a hazáért, 12 hosszú évekig tudott szenvedni, ezután is, bármi történjék is, bebizonyítja, hogy csakis újra az erőszaknak enged, de a nemzet jogait, és a haza szabadságát, önként fel nem adja soha.” – Pesti Napló, 1861. június (S. aláírású levél Kiskőrösről)

Emiatt a szobor talapzata már elkészült, de a szobrot be kellett csempészni, és nem lehetett 1861-ben felállítani. Végül csak 1862. augusztus 2-án állították fel a szobrot.

A jelenetben dolgozzátok fel, hogy a megszállók fölényeskednek, majd távozásukkor két dolgot kell megbeszélni: mi legyen a kész szoborral, és az ország nyilvánosságát tájékoztatni kell a településen folyó helyzetről (ld. fentebbi forrás)

3. Országos gyűjtés kezdeményezése a rossz állapotú ház megvételére

1849 után a ház állapota jelentősen romlott. Rónay István 1872-ben látogatta meg, a tulajdonos 800-900 Ft-ra taksálta a ház árát. Rónay szerint ez összegyűjthető.

Elindított egy adakozó kampányt, amire többféle reakció is érkezik. A korabeli sajtóban megjelent híreket adjuk elő, mintha találkoztak volna az emberek.

4. Hogyan zajlik a szülőház megvételének folyamata 1872–1880 között az eladó szögéből

A ház tulajdonosai Martinovics Pál és felesége, Varga Terézia. Martinovics Pál 1872-ben eladná 800-900 Ft-ért a házat.

A gyűjtés hírére otthon beszélgetni kezdenek, és emelik az árat. 1874-re már 4000 Ft-ot kérnek érte. 2400 Ft-ért hajlandó lenne foglalózni a bizottság, de Földvály Mihály 600 Ft-ot is soknak tart érte. Ekkor lép színre Szigligeti Ede, a Magyar Írók és Művészek Társasága elnöke, aki folytatja az alkut.

Martinovics halála után Varga Terézia végül 800 Ft-ra csökkenti az árat, és 1878. május 28-án megkötik az üzletet.

Tanórai utófeldolgozás

1. feladat

A feladat Petőfi születéséhez kapcsolódik.

Oldd meg a feladatokat a forrás és ismereteid segítségével!

Mens. quod.	Notum Infantis.	Nomen et Cognomen Parentum.	Nomen et Cognomen Susceptorum et Testrum.
Mense Januario.			
1.	Alexander.	Stephanus Petrovics Maria Arny.	Leo. Nob. Juvene, Carolus Martenij cum Soni Sca Rudarica. Nob. Samule Dinga. cum Cons: Eva. Nth: Viczian, cna Kivatsaj
2.	Susanna.	Paulus Hottko Susanna Gyurik.	Leo: Iohanne Hilgous cum Ans: Maria Michaile Jantsan cum Ans: Helena.
3.	Andreas.	Porgius Tombar Susanna Feldin, Nth.	Leo: Paulo Vidch cum Ans: Maria Elisabetha Kerskemicyki, Elisabetha Leyndi.
4.	Paulus.	Paulus Szabo Susanna Szofji	Leo: Iohanne Pezmit, Anna Zibaroké. Susanna Neffko, Artharina Szeggyösi/Mi.
5.	Michaël.	Michaël Cefer Maria Dvornycij.	Leo: Iohanne Hork cum Ans: Susanna. Iohanne Torite, cum Ans: Susanna.
6.	Iohannes.		Leo: Petrus Pruckneri cum Cons: Maria

Petőfi születésének anyakönyvi bejegyzése

Rónay István 1872.: „Amint első tekintetre is látszik, évtizedek óta alig történt valami lényeges változás e házon. Az ablak közti téren arany betűs keskeny vörös márványtábla van a falba illesztve pont rajta e szavakat olvasás: itt született Petőfi 1822. Dec. 31.”

1. Miért latin nyelvű a bejegyzés?

.....

2. Mikortól lehetett volna magyar az anyakönyvi bejegyzés?

.....

3. Mikortól lett hivatalos a magyar nyelv használata?

.....

4. Miért az egyházi anyakönyv létezik csak Petőfi születésével kapcsolatban?

.....

5. Mi bizonyítja, hogy Kiskőrösön született, és nem máshol?

.....

6. Milyen ellentmondás figyelhető meg az anyakönyv és a szöveges forrás között? Fogalmazzd meg a saját szavaiddal!

.....
.....

2. feladat

A feladat Petőfi saját identitásához kapcsolódik.

Oldd meg a feladatokat a forrás és ismereteid segítségével!

„Egész úton hazafelé,
azon gondolkodám:
miként fogom szólítani
rég nemlátott anyám.”

Petőfi Sándor: *Füstbement terv*

Petrovics István legényládája

1. Milyen nemzetiségű volt Hrúz Mária? Mi lehetett az anyanyelve?

.....
.....

2. A forrás alapján milyen nyelven beszélt Petrovics István napi szinten?

.....
.....

3. Milyen nyelvi dilemma tükröződhet Petőfi versében?

.....
.....

4. Hogy nevezzük idegen eredetű szóval azt a jelenséget, amikor valaki tudatosan nyel-
vileg, kulturálisan azonosul egy közösséggel?

.....
.....

5. Melyik 19. századi eszme ösztönözhetette Petőfi esetében a névváltást?

.....
.....

3. feladat

A feladat Petőfi kultuszához kapcsolódik.

Oldd meg a feladatokat a forrás és ismereteid segítségével!

„Azt tartjuk, hogy megmutatta a magyar nemzet, a Lajthántuli (sic) kormányférfiaknak eddig is azt, miképp ha szükséges, **a hazáért, 12 hosszú évekig tudott szenvedni**, ezután is, bármi történjék is, bebizonyítja, hogy csakis újra az erőszaknak enged, **de a nemzet jogait, és a haza szabadságát, önként fel nem adja soha.**” – Pesti Napló, 1861. június (S. aláírású levél Kiskőrösről)

„E szózat és példaadás annyival jobban buzdítja a magyar női világot, mivel maga a lelkes hölgy (...) egy pesti vagyonos német polgár család kisdéd sarja volt, de amely család azzal vélte nemesen viszonzhatni a haza jótéteményeit, hogy **szokásaiban, nyelvében és áldozatkészségében magyarrá lett**, és oly magyar hölgyet nevelt, kinek nevét (férjével együtt) ott találjuk minden magyar irodalmi egyesület alapító tagjai között.” – Fővárosi Lapok, 1872

1. Az első forrás kiemelt részei melyik magyar politikus álláspontjához kapcsolódnak?

.....
.....

2. Hogy nevezi a történettudomány az ellenállás ezen formáját?

.....
.....

3. Milyen folyamatra utal a második forrásban kiemelt idézet?

.....
.....

4. Miért lehetett Petőfi ezen értékeknek szimbolikus kifejezője? Két, egymástól eltérő indokot írv!

a)

b)

5. Ki lehet a „Lajthántuli kormányférfiak” kifejezés mögötti legmagasabb rangú személy?

.....
.....

6. Miért nem lehetett magyar rangjával írni róla?

.....
.....